

SÖZ

ŞİİR RUDOLF OTTO WIEMER

DEYİŞMECE

ÇEVİREN ALİ OSMAN ÖZTÜRK

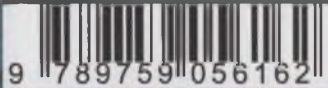
ŞİİR
DEN

Ünlü Alman şairi Rudolf Otto Wiemer'den çeviri şiirler dilimize Ali Osman Öztürk tarafından kazandırılmış. Almanca-Türkçe karşılıklı olarak yayınladığımız bu şiirler çeviride öğretici olduğu gibi şiirde de çok şey kazandırıyor. Öztürk'ün şairin şiiri üzerine çözümlemesi ise "şiir üzerine nasıl yazılmalı" konusuna bir örnek...

Şiir
DEN

ISBN 975-9056-16-X

9 789759 056162

Ali Osman ÖZTÜRK

1960' da Ordu'da doğdu; Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde Alman Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. 1981'den beri öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. 1993'te Demos. Internationale ethnographische und folkloristische Informationen dergisinin Türkiye temsilciliğini yaptı. Akademik dergilerde editör ve hakemlik yaptı. Adam Öykü. Cumhuriyet Kitap. Kitap-lık. Folklor Edebiyat. Gündoğan Edebiyat, Türk Dili, Cogito, Yom Sanat, Konya Çalı, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, Tarih ve Toplum, Kültür ve Sanat gibi dergilerde çeviri ve özgün yazıları yayımlandı. H. M. Enzensberger, Marie-Luise Kaschnitz, Heinrich Heine, Rainer Maria Rilke' den şiir çevirisi denemeleri var.

Ali Osman Öztürk, İLESAM, IVG (Internationale Vereinigung für Germanische Sprach- und Literaturwissenschaft), Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı ve Türk. Alman Kültür İşleri Kurulu (Deutsch-Türkisches Kulturbeirat) ve GERDER (Germanistler Derneği) aslı üyesidir.

Yayınları:

1. **Das Türkische Volkslied als sprachliches Kunstwerk.** Hrsg. Vom Deutschen Volksliedarchiv. Peter Lang Verlag. Bern-Berlin-Frankfurt A.M.-New York-Paris-Wien 1994. 272 S. = Studien Zur Volksliedforschung Bd. 15.
2. **Alman Orientalizmi.** 19. Yüzyıl Alman Halk Sanatında Türk Motifi, Vadi Yayınları: Ankara 2000.
3. **Alamanya Türküleri.** Türk Göçmen Edebiyatının Sözlü/Öncü Kolu. Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara 2002.
4. **Türkü Yazıları.** Millî Folklor Yayınları: 4, Türk Halk Edebiyatı: 1, Ankara 1995. (Derleme)
5. **Luisse Rinser: Öyküler (Almanca/Türkçe).** Konya 1996. (Çeviri)
6. **Bay B.'nin Başına Gelenler.** Derlenmiş Brecht Anekdotları. Çizgi Kitabevi, Konya 1998. (Çeviri)
7. **İmaj Yazıları.** Konya 1997. (Derleme)
8. "Konya Selçuklu Abideleri". Konya İpek Yolu. Özel Sayı: Konya II, Konya 1999. S. 97-144. (Şahabettin Uzluğ'la birlikte Çeviri)
9. "Karl Müller: Yakındoğu Kervansarayları". Konya İpek Yolu. Özel Sayı: Konya IV, Konya 2001, S. 123-166. (Şahabettin Uzluğ ile birlikte Çeviri)
10. **Batı Edebiyatında Sevgi ve Hoşgörü Üstüne,** Gündoğan Edebiyat Dizisi 12-37, Ankara 1997. 122 S. (Nezih Onur ile birlikte Derleme)
- 11 **Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları.** Selçuk Üniversitesi'ni Yaşatma Ve Geliştirme Vakfı Yayınları: 6, Konya 1999. (Derleme)

Rudolf Otto Wiemer

Söz deyişmece

Digraf Yayıncılık | 16

Şiir-Antoloji | 10

Rudolf Otto Wiemer
Söz deyişmece

Ali Osman Öziürk

Genel Yayın Yönetmeni

Metin Cengiz

Dizi Editörü

Turgay Kantürk

copyright

Digraf Yayıncılık/
Wolfgang Fietkau Verlag

ISBN

975-9056-10-X

Kapak Tasarım

Savaş Çekiç

Sayfa Tasarım

T Dizayn

1. Basım

Şubat 2006

Baskı-Cilt

YÖN MATBAACILIK

Tel: (0212) 544 66 34

İSTANBUL

Digraf İrtibat

(0505) 412 83 01

(0537) 251 29 31

Adres

Samandıra Cad. Harmanlı sokak,

Özlem Ses Sitesi B Blok No:1

Yakacak, Kartal, İstanbul

Şiirden Digraf'ın bir sayfa'nı narkasıdır.

Rudolf Otto Wiemer

Söz deyişmece

Şiirler

Çeviren
Ali Osman Öztürk

Siir
DEN

SÖZ DEYİŞMECE

Kitabın

Özgün adı: Wortwechsel

Yayınevi: Wolfgang Fietkau Verlag, Schritte Nr.25

İlk baskı yeri ve yılı: Berlin , 1973.

İÇİNDEKİLER

Çevirenin Önsözü.....	7		
Şiirinde 'Özgeçmiş' Düzeni.....	9		
Schreiben.....	25	Yazmak.....	25
Varianten.....	26	Çeşitlemeler.....	27
Soldatenknopf.....	28	Asker düğmesi.....	28
Der Augenblick.....	29	O an.....	29
Zeitsätze.....	30	Tarih cümleleri.....	31
Folge.....	32	Sonuç.....	32
Alter l ehrler.....	33	Yaşlı öğretmen.....	33
Schreibstunde.....	34	Yazı dersi.....	35
Salz.....	36	Tuz.....	37
Steckbrief.....	38	Gıyabî tutuklama kararı.....	39
Wort des Angeklagten.....	40	Davalının sözü.....	41
Gute Nachrichten.....	42	İyi Haberler.....	43
Lamento eines Rentners.....	44	Bir Emeklinin feryadı.....	45
Hör dir das an.....	48	Beni iyi dinle.....	49
Weigerung des Brieftragers.....	50	Postacının direnişi.....	51
Anfrage.....	54	Sıyga.....	55
Anlässlich eines Todes.....	56	Bir ölüm münasebetiyle.....	57
Großes Dankgebet.....	58	Büyük şükran duası.....	59
Wortwechsel.....	66	Söz söylemece.....	67
Dich loben im Abfall.....	68	Seni övmek çöpte.....	69
Nachrichten aus Bethlehem.....	70	Beytullahim'den haberler.....	71
Was zu tun bleibt.....	76	Yapılacak iş.....	77
Christliche Schuhe.....	78	Hıristiyan ayakkabısı.....	79
Schuh.....	80	Ayakkabı.....	80
Im Gar Ten.....	81	Bahçede.....	81
Personalien.....	82	Kimlik bilgileri.....	83
Laufpaß.....	84	Pasaport.....	84

ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ

Rudolf Otto Wiemer, 1905'te Thüringen eyaleti sınırları içinde bulunan Friedrichroda'da doğdu. "Yeni ve başka" olan herşeye ilgi duyarak, Brecht, Kafka, Rus edebiyatı, Freud ve ekspresyonistleri okuyarak büyüdü.

Yazdığı şiirler dışında ilk oyunu 1922'de Gotha'da sahnelendi. İlk öyküleri ve tiyatro eleştirilerini Thüringen'de öğretmenlik yaparken yayımladı. 1932'de evlenen Wiemer, II. Dünya Savaşı'nda askeri. Amerikan esaretinden kurtulunca, kukla oyuncusu olarak gezgin bir yaşam sürdürdü. Bir süre birkaç yerde öğretmenlik yaptıktan sonra 1967'den itibaren serbest yazar olarak yaşamını kazanmaya başladı.

Romanları, çocuk kitapları vb. yapıtlar dışında Ernstfall [Ciddi Durum] (1963) ve Beispiele zur deutschen Grammatik [Almanca Gramer Örnekleri] (1971) adlı şiir kitapları yayımlandı. Yapıtları İngilizce, Amerikanca, Fransızca, Hollandaca, Danimarkaca, Fince ve Japoncaya çevrilen şair, »buntes deutsch. lyrik in sachen grammatik« [renkli almanca. gramer konularında şiir] antolojisini çıkarmaktadır.

Wiemer'in çalışmalarını, zor yaşam ve savaş yılları biçimlendirmiştir. Şiirleri yaşamın güzel yanlarını göstermez; okuru, daha çok günümüzün katı ve soğuk gerçeklerine götürür. Geçmişten günümüze aktarılan imgelemlerin temel dayanaklarıyla çatışma halindedir. Tensel ve tinsel alanda güvenlikli ve mutlak diye geçerli olan her şeyi sorgular.

Bu şiir kitabının orijinal başlığı olan "Wortwechsel" in ne olduğu sorusunu şair şöyle yanıtlar: " 'Wortwechsel' Sprach-Brockhaus'a göre, atışma anlamına gelir. Burada yer alan 27 metinden bazıları üzerine tartışılabileceği yadsınamasa da, bu başlık daha çok konuşma amaçlı olarak seçilmiştir: İki insan arasında ya da insanla Tanrı arasında konuşma. Sözcükler

karşılıklı değişilmektedir. Soru yöneltirler, sorgularlar. 'Wortwechsel' aynı zamanda, sözcüklerin değişimi anlamına da gelir; yeni bir şey, alışılmış söylemlerden başka bir şey söylemek. Bu özellikle, "Postacının direnişi", Bir ölüm münasebetiyle", "Büyük şükran duası", "Beytullahim'den haberler", "Yapılacak iş" gibi parçalar için geçerli. Ayrıca şiirler de, tıpkı para bozdurur gibi okunmalıdır: Eğer gereksinim varsa, büyük parayı bozuk paraya çevirmek gibi. Yani tüm bu şiirler, kullanılabilir bir şey, işe yarar bir şey olmak amacındadırlar."

05.06.1998'de yaşama gözlerini yuman Rudolf Otto Wiemer, burada bizzat konuştuğu son şiirinde olduğu gibi, "kalıcı soruları", çözmek değil, okuru o sorulara yöneltmek amacındadır.

Türkçede ilk kez çıkan bu şiirlerin bir bölümü, daha önce Cumhuriyet Kitap'ta (Sayı: 371, 27 Mart 1997, s. 14-15), yine tarafımızdan yapılan çevirileriyle yayımlanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için, burada yararlandığımız şu kaynağa bakılabilir: Carl Heinz Kurz: Dichterporträts. Adolf Georg Bartel, Wilhelm Fredemann, Rudolf Otto Wiemer. Verlag Das Viewegspann, Frankfurt a. M. 1974, s. 37-51.

Başlıca Yapıtları

Ernstfall. Şiirler. 1963. Steinkopf Verlag, Stuttgart.

Beispiele zur deutschen Grammatik. Şiirler. 1971.

Nicht Stunde noch Tag oder: Die Austrocknung des Stroms. Roman. 1961.

Fremde Zimmer oder: Die Aussicht zu leben. Roman. 1962.

Stier und Taube. Roman. 1964.

Unsereiner. Öyküler. 1971. Alle im Steinkopf Verlag, Stuttgart.

Die Schlagzeile. Roman. 1977. Literarischer Verlag Helmut Braun, Köln.

Çocuk Kitaplar

Pit und die Krippenmänner. 1960.

Der gute Räuber Willibald. 1965.

Wir Tiere in dem Stalle. 1966.

Das Pferd, das in die Schule kam. 1970.

Rudolf Otto Wiemer'in Şiirinde 'Özgeçmiş' Düzeni
Ali Osman Öztürk

1. Model Metnin Çözümlemesi

Burada, *Wortwechsel* kitabının ilk şiirinden başlayarak, benzer yapıdaki diğer örnekleri kısmen biçimci ve yapısalcı bir yaklaşımla incelemeye çalışacağız (aşağıdaki şiirlerin orijinali için bkz. Wiemer 1973; bir bölümünün Türkçesi için Wiemer 1997. Diğer çeviriler de tarafımızdan yapılmıştır.)

Schreiben

Thomas, der Holzfäller,
er starb neunzehnhundert,
konnte nicht schreiben.
Er schrieb keine Briefe,
schrieb keine Gedichte,
schrieb keinen Lebenslauf.
Er schrieb mit der Axt
seine Spur in die Wälder.
Erst heute
Wächst zögernd sie zu

Yazmak

Oduncu Thomas,
öldü bin dokuzyüzde,
Yazması yoktu.
Hiç mektup yazmadı,
hiç şiir yazmadı,
Hiç özgeçmiş yazmadı.
Baltayla yazdı
İzini ormanların içine.
Daha yeni
itiyatla sürgün veriyor.

Wiemer'in çevirisiyle verdiğimiz bu şiiri, modern ürünlerde karşılaştığımız bir çok özelliği taşımaktadır. Geleneksel şiirin (düzenli bir ritim, ölçü ve uyak gibi) tipik lirik biçim özellikleri yok, ama günümüzün çoğu Alman şiirinde olduğu gibi, en belirgin yönü, olabildiğince ya da en özlü biçimde *kısaltılmış* bir metin görünümünü vermesi. Anılan geleneksel biçim özelliklerinden başka, duyguya hitap eden değil, daha çok düşünmeyi özendiren bir tarz bu. Düzyazısal tümce biçimine karşın, yine de dizeler halinde düzenlenmiş; bu dizeler halindeki bütünlüğü ona kabaca

bir şiir görünümü veriyor. On dizelik şiir, sonuncusu şimdiki zamanda, diğerleri geçmiş zamanda $1+1+(1+1+1)+1+1= 5$ bildirim tümcesinden oluşuyor. Metnin neresinden başlayacağımızı bilemiyoruz. Belki “metin nasıl kurulmuş” (bölümler, tek tek bölümler arası ilişkiler vs.), “başlıkla metin arasında nasıl bir ilinti var”, “dilsel ya da içeriksel açıdan dikkat çeken herhangi bir şey mevcut mu”, “metin açık simgeler (imgeler) içeriyor mu?” vb. sorularla metnin çözümü az ya da çok sağlanabilir. Belki biçimci-yapısalcı yöntem (bilgi ve uygulama için bkz. Yüksel 1994, Kaya 1994) bir başka açıdan işimizi kolaylaştırabilir.

Şiirin Yüzeysel Yapısı

Zaman	Mekan	Kişi	Olay
1900 öncesi 1900 'de 8/10	Ormanın içi	Oduncu Thomas <i>Yazamaz. Yazmadı .....</i>	Baltayla yazdı izini. İz sürgün veriyor.

Yüzeysel yapıda “Bin dokuz yüzde ölen oduncu Thomas’ın, izini baltayla ormanların içine yazdığı ve bu izin itiyatla ya da tedirgin sürgün verdiği bildiriliyor.” Şiirin söylem bölümünde dile getirilen özelliklerle “Odunculuk mesleği”, yazarlık mesleği ile karşıtlık içinde gösteriliyor: odun-kesmek-balta-ormanlar≠ yazmak-(kalem)-mektup-şiir-özgeçmiş. Böylelikle oduncu Thomas’ın yazabilmesinin, mektup, şiir ve özgeçmiş yazma becerilerine sahip olmasının daha yeğlendiği izlenimini ediniyoruz. Geçmiş zaman bildirim kipinde olumsuz tümcelerin hakim olduğu şiirde, yine geçmiş zaman bildirim kipinde, ama bu kez olumlu ve fakat anlambilim açısından yanlış bir tümceden oluşan 7. dizıyla birlikte yukarıdaki yeğleme geçersiz kılınıyor:

“Baltayla yazdı/ izini ormanların içine.”

“Baltayla yazmak” gibi, “izini yazmak” da anlambilim açısından hatalıdır. İki dizeyi oluşturan bu yazınsal tümcenin doğrusu “baltayla *bıraktı* izini ormanların içine” olması gerekir. Yazınsal tümcede, gösteren-gösterilen ilişkisine bakıldığında, “yazmak” ile “kesmek”, “iz bırakmak” ile “ağaç kesmek” eşdeğerde tutulmuştur.

Eylem Boyutu	Söylem Boyutu
(Kişi) Oduncu Thomas Baltayla yazdı izini. Öldü 1900'de.	(Eylemsizlik) Yazamaz; mektup yazmadı, şiiir yazmadı, özgeçmiş yazmadı.
(Nesne) <i>İzi sürgün veriyor.</i>	

Şiiir metninin eylem ve söylem boyutunu değerlendirdiğimizde, günlük dilden ayrılan “baltayla yazmak” metaforunun öğeleri “balta” ve “yazmak” arasındaki dizimsel (sintagmatik) ilişkiye paralel olarak; yüzeysel yapıdaki “oduncu” ile derin yapıdaki “yazan insan = yazar” arasında da dizisel (paradigmatik) bir ilişki kurulabilir ve bu başka öğelerle artırılabilir:

- Oduncu baltayla yazar izini ormana: (iz, sürgün veriyor).
 Yazıcı kalemle yazar izini kağıda (mektup, özgeçmiş)
 Yazar kalemle yazar izini edebiyata (şiiir)
 Sıvacı malayla yazar izini duvara. (iz, sürgün veriyor).
 Ressam fırçayla yazar izini tuvale (iz, sürgün veriyor).
 Vs. vs...
 Yazının işlevi yeni fikirler vermek, iz bırakmak ise.

baltayla yazmak da, sürgün verdirip iz bırakmakla işlevini yerine getirir; dolayısıyla burada balta ve kalemin ayrı ayrı görülen işlevleri, “kökende bir bütünlüğün değişik yansımalarıdır.” (Birkiye 1984: 64) Sonuçta işlev aynı olduktan sonra, eylemin türü, ister “ağaç kesmek” (Holz fällen) ister “yazı döşemek” (Schrift stellen) olsun önemli değildir.

Oduncu Thomas'ın kesme eylemi, yazma eylemi denli arzu edilir bir şey ise, bu onaylanan bir durumdur ve o halde oduncu ormanda yaş değil, kuru ağaçları kesmektedir. Fakat kuru ağaçların kesildiğinde sürgün vermeyeceği düşünülürse, aynı zamanda hastalanan ağaçlar da kesilmektedir, ki böylece sağlıklı sürgünler boy gösterebilir.

O halde başta karşıtlık gibi sunulan ilişkiler son kertede simetrik (bakışumlu) bir konumda değerlendirilebilir. Şiirin söylem boyutunda yüzeysel yapıda yer alan (sözde) eylemsizliği bir koşul tümcesi haline getirirsek, söz konusu dizisel (paradigmatik) ilişkiyi kurmuş oluruz: “*Oduncu Thomas'ın eğer yazması olsaydı, kalemıyla mektup, şiir ve özgeçmiş yazardı! Edebiyat dünyasında (ormanında) iz bırakır ve yazdıkları yeni sürgün verirdi*”. Günlük dilden ayrılan bu son tümce de “baltayla yazmak” ölçüsünde yazınsal bir çıkarımdır. Anlambilimsel açıdan düzeltirsek: “*Yazdıkları yeni/ taze fikirler verirdi*” Oysa o ancak baltasını kullanabilir ve bununla ormanların içine iz bırakabilir. Kestiği

hastalıklı ağaçlar sürgün verir, hem de o ölmüş olsa bile. Tıpkı yazar öldükten sonra yapıtın yeni sürgünlere gebe olabilmesi gibi.

“Kesilen kuru ya da hasta ağacın sürgün vermesi” aynı zamanda başka bir alana aktarılabilir. Yazarlar yapıtlarıyla, yanlış fikirleri çelip, yeni taze fikirlere neden olabilirler; bu ise şiirin, “sanata bir görev yüklediği” anlamına gelir.

Şiir, gerek yüzeysel yapısında gerekse derin yapısında, günlük dilden ayrılmakta ve dikkati kendi üstüne çekmektedir. Metin yazınsallığını, iki düzleme de yansıyan işte bu”alışkanlığı kırma” (defamiliarization) özelliği ile kazanmakta. Bu haliyle gerçeği yansıtmaktan çok, onu değişik biçimde algılabilmektedir (bkz. Moran 1988: 160).

Eş süremlî ve bağımsız bir bütün olarak baktığımızda, şiir metninde belirtilen zaman, yani oduncunun ölüm tarihi 1900, yüzeysel yapıda bize başka herhangi bir öge ile ilintili görünmüyor. Bu tarih düz ve yuvarlak bir “gösteren” olarak, derin yapıda belki bitmiş bir ömrü, yani *geçmiş zamanı* imliyor. Bu ise metnin sonunda *gelecek zamanı* imleyen “sürgün” ile oluşturduğu karşıtlık bakımından önemli bir estetik işlev üstleniyor. Yüzeysel yapıda ağırlıklı olarak geçmiş zamanı kullanan yazınsal metin, bu şekilde son dizesindeki “sürgün” göstergesiyle hem şimdiki, hem de gelecek zamanı derin yapıda içermek yetkinliğine ulaşıyor.

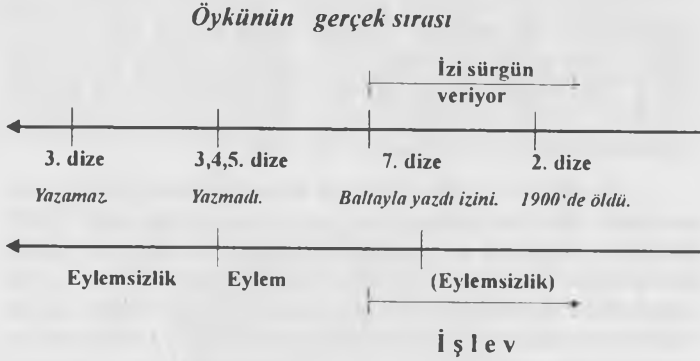
“Baltayla yazmak” acaba olumsuz anlamda düşünülebilir mi? Oduncu Thomas, yaş/ sağlıklı ağaçları keserek kötü bir iz bırakmış olabilir mi? Bıraktığı iz bu nedenle mi itiyatla/ tereddütle/ korkuyla sürgün vermektedir? Metin bu açıdan değişik bir okumayla yorumlanabilir mi?

Hiç *özgeçmiş yazmayan* Oduncu Thomas'ın adeta özgeçmişî gibi kurgulanan metnin başlığına taşınan eylem “yazmak”tır ve bu, belirtildiği gibi, olumlanan bir tutumu sergiler. Nitekim on dizelik şiirde aynı sözcük (dört kez olumsuz, bir kez de olumlu olmak üzere) beş kez yinelenir. Bu yinelenme, şiirin odaklandığı hedefin “yazma eylemi/ becerisi” olduğunu gösteriyor. Şiirin öznesi (yazması olmayan) Oduncu ise, nesnesi (krşl. Moran 1988: 174) “yazmak”tır. Ancak Oduncu'nun bu nesneye ulaşmak için çok büyük bir engeli vardır önünde: yazma bilmemesi. İşte bu noktada “yazmak” için “kalem” yerine,

“balta”sını kullanmakta ve iz bırakmayı başarmaktadır.

Gérard Genette'in yöntemiyle (krşl. Moran 1988: 175), narratif (anlatımsal) biçimde düzenlenmiş bu metni çözümlmeyi deneyelim:

Şiirin *söylemi* (discourse)'ne göre öznenin özgeçmişini, ölümünden başlayarak geri doğru anlatılır. Oysa *öykünün gerçek sırası* (histoire) bu söylemin tam tersine gelişir; yani öykü, özne Thomas'ın ölümüyle sona erer (bu ters-yüz etme *düzeni* de şiir dilinin/ kurgusunun günlük dilden ayrılma ilkesine uyar ve yazınsallığın oluşmasına önemli katkı yapar). Şair ileriki bir olayı, daha öne almış, şiirin başına yerleştirmiştir: ...*öldü*... Olayın *siresi* de, öznenin en belirgin özelliği olarak gösterilen tek bir “yazmak” eylemi ile, bir tümcede özetlenmiştir: “*Baltayla yazdı izini ormanların içine*” (Wiemer, yapıtının son şiirinde kendi özgeçmişini aktarır [s. 32: Personalien = Kimlik Bilgileri]; burada başlıca eylemi olarak “Schrieb Bücher. Lehrte Enkel, sie zu lesen [Kitap yazdı, bunları torunlarına okumayı öğretti]” bildirim tümcesine yer verir). Bu “yazmak” eyleminin *söylemdeki frekansına*, yani yinelenme durumuna bakalım:

Yazmak (başlık) + yazması yoktu (3. dize) + yazmadı (4. dize) + yazmadı (5. dize) + yazmadı (6. dize) + baltayla yazdı (7. dize). (Aynı frekansı bu bağlamda değerlendirebileceğimiz

“Schreibstunde [Yazı Dersi]” (s. 10) şiirinde de buluruz; on dokuz dizeli metinde “yazmak” eylemi on dört kez yinelenir.)

Bu frekans, hem metnin söyleminde hem de öyküsünde aynı ölçüde önemli bir vurgu yapar. Ayrıca “anlatım edimi”nde (narration) de yerini korur. Yukarıda görüldüğü gibi, “baltayla yazdı” tümcesi salt bir bildirimde bulunmaz, aynı zamanda söyleminde de bir başkalık taşır: “Bu şaşırtıcı başkalık bizi silkeler, uyandırır ve, dile getirdiği her ne ise, onu yeni bir gözle görmemizi sağlar.” (Moran 1988: 161) Dolayısıyla balta kullanmanın, kalem/ yazı kullanmak kadar işlevli olabileceğine ilişkin bir gönderme yapıldığı doğrultusunda yeterli ipucu elde ettiğimiz ve metnin sonundaki (boş olmasa da) belirsiz alanı, oduncu Thomas’ın ve eyleminin onaylandığı yönünde doldurabileceğimizi (alımlama estetiği) düşünebiliriz. Metindeki bu belirsiz alan da, onun şiirselliği/ yazınsallığı için önemli bir kanıt sayılır; çünkü şiir türü, bu belirlenmemişliği özellikle kullanır (Göktürk 1977: 76’dan Sayın 1994: 120). Metnin gizil gücü, dural ormanda değil, sürgün veren kesik ağaçtan kaynaklanır; öznenin özgeçmişi nedeniyle geriye, eyleminin ürünü “sürgün” göstergesi nedeniyle ileriye dönük yönelimleri dışında, metnin bu gücü, “balta” ve “yazı” göstergelerinin bir yandan yüzeysel yapıdaki karşıtlığından, diğer yandan derin yapıdaki birlikteliğinden doğan (ve ayrıca itiyat/tereddüt/korku göstergesinin) iç dinamiğinden kaynaklanıyor.

2. Genelleme

Bu şiirde, üzerinde henüz yeterince durmadığımız diğer gösterenler ise *mektup*, *şiir* ve *özgeçmiştir*. Bunlar, metin bütünlüğü içinde en fazla, haberleşme, edebiyat ve başvuru göstergesi olarak duruyorlar. Ancak mektup ve özgeçmiş, Wiemer’in özellikle bu yapıtında, birer tür göstergesi olarak karşımıza çıkıyor. “Lamento eines Rentners [Bir Emeklinin Feryadı]” (s. 16), “Weigerung eines Briefträgers [Postacının Direnişi]” (s. 19), “Anläßlich eines Todes [Bir Ölüm Münasebetiyle]” (s. 21) ve “Dich loben im Abfall [Seni Övmek Çöpte]” (s. 25) şiirleri *mektup* biçimiyle; “Gute Nachrichten [İyi Haberler]” (s. 15), “Nachrichten aus Bethlehem [Beytüllahim’den Haberler]” (s. 26) şiirleri ise mektubun işlevi olan haberleşme ile ilgilidir.

Özgeçmiş göstergesi ise belki mektup'dan daha yapısal bir öneme sahip görünüyor. Bu önemi aşağıdaki şiirle örnekleyelim:

Tarih cümleleri

Altıundayken, çıkardık / kızamık.

On dördüneyken, içindeydik / savaşın.

Yirmisindeyken, tattık / aşk acısını.

Otuzundayken, oldu / çocuklarımız.

Otuz üçüneyken, başımızdaydı / Adolf.

Kırkıdayken, tepemizdeydi / alçak uçuşlar.

Kırk beşindeyken, her yanımız / harabe.

Kırk sekizde ödedik / kafa parası.

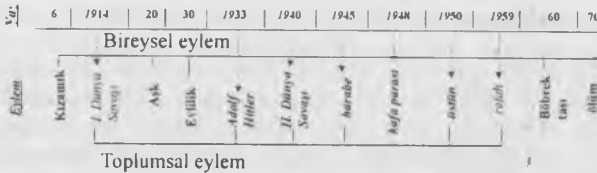
Ellisindeyken, yine / üstün.

Elli dokuzundayken, içindeydik / refahın.

Altmışındayken, vardı / böbrek taşımız.

Altmışındayken, gerideydi / yaşam.

Tarih cümleleri (s. 8)

Wiemer, bir insan olarak yüzeysel yapıda kendi özgeçmişini verirken, derin yapıda Alman tarihini de eleştirel olarak gözden geçirtir okura. Böylece şiirin bireysel ve toplumsal olmak üzere iki eylem alanı birbirine bakışumlu bir yapı içinde yer alır. Metindeki bireysel eylem alanı *ölümle* (12. dize) sona ererken, onun toplumsal eylem alanına *katkısı*, sağlıklı biçimde (10. dize) devam eder.

Özgeçmiş göstergesinin son kertede metnin yapısına gönderme yaptığı ve dizgeleştirdiği görülüyor (bkz. Ayrica "Steckbrief [Gıyabi Tutuklama Kararı]"; s. 13, "Hör dich das an [Beni iyi dinle]; s. 18, "Wort des Angeklagten [Davalının Sözü]"; s. 14, "Großes Dankgebet [Büyük Şükran Duası]; s. 22) Bunu örnekleyen bir diğer şiir de "Alter Lehrer [Yaşlı Öğretmen]" (s. 11); yoğunluk bakımından "Yazmak" şiiri kadar, düzen bakımından da "Zeitsätze [Tarih Cümleleri]" denli kronolojik olan bu metnin, yapısındaki çok boyutluluk belirgindir. Şair, metnini öncelikle söylem boyutunda iki katmanlı kurmuş; şiirin nesnesi bir insan yüzü ve bu yüzün betimlenmesinde yaşamın değişik alanlarından (matematik, edebiyat, etnoloji, Bilim, Din ve Bilinmezlik) şifreler kullanılmış. Yüzün değişik öğeleri, hem yüzeysel yapıda hem de derin yapıda ayrı göstergeler halinde, (adeta metnin soldan sağa okunma olanağına uygun bir yapı örneğine göre) sıralanmıştır.

Yaşlı öğretmen

Alnındaki çizgi

Bir kere birin izi.

Gözlerindeki ışık:

Schiller ve şiirinin.

Köşeli çene: Prusya'nın.

Kıkırdaklı burun Ohm Kanunu'nun.

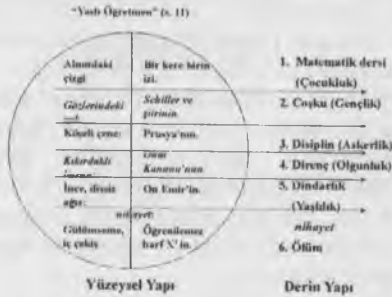
İnce, dişsiz ağız:

On Emir'in.

Gülümseme, iç çekiş nihayet:

Öğrenilemez harf X' in.

Burada ayrıntıya girmemek için, yalnızca ilk dizeyi gözden geçirelim: İnsan alnındaki “çizgi”, başlı başına bir gösteren'dir. Wiemer bu gösteren'in gösterileni olarak “bir kere birin iz”ni işaret ediyor. Okur için söylem boyutunda sunulan bu çözüm, yeni bir “gösteren” belirsizliğinde karşımıza çıkıyor. Bu belirsizliği doldurup, “gösterilen”i yeniden bulmak gerekiyor. Varsayalım ki, gösterilen “matematik” olsun, peki matematik, bu şiirin evreninde yeniden bir şifre, yani gösterdiği, yine belirsiz olan bir “gösterge [?]” değil mi? İşte bu örnekleme, izleyen diğer dizeler için de geçerlidir. Metnin sonundaki “gülümseme, iç çekiş nihayet: öğrenilemez harf X'in” dizesi, salt derin yapıdaki “ölüm bilinmezliği” için değil, aynı zamanda yüzeysel yapıdaki söz konusu iç içe şifreler için de yazılmış kabul edilebilir.

Genel olarak, Wiemer'in özgeçmişe, şiirsel bir anlam yüklediğini, hatta burada incelediğimizi ve çevirileriyle verdiğimiz şiirlerinde görüldüğü gibi, şiirle bir tuttuğunu anlıyoruz. Bu eşdeğerlik, “Yazmak” şiirindeki göstergelerin (mektup, şiir, özgeçmiş) yan yana dizilişinde de yansır. İnsan özgeçmişini hem dikey hem de yatay boyutta yeterince karşıtlık, gerilim, ileri ve geri

yönelimler içerdiğinden şiir yapısını da belirleyebiliyor. Wiemer'in şiirlerine yapısalcı bir yaklaşım; bu yapıyı kısmen de olsa ortaya koyuyor. Sıralarsak;

1. İlk şiirde, kişinin yaşamındaki tüm eylemler yazma becerisi ya da beceriksizliğine indirgenerek özetlenmiş ve kendini gerçekleştirme alanları, dizisel ilişkiyle alabildiğince genişletilmiştir. Yazmak, yazabilen bir varlık olarak insanın varoluş biçimidir. Yazmanın işlevi temelde insan öznesinin bir tarz ve biçimidir. İşlev öznenin hareketle anlaşılır. Öznenin etkenliği olmadıkça, yani o bir şey hedeflemedikçe işlevden söz edilemez (bkz. Birkiye 1984: 64). Dizisel ilişkide yazmanın yerine geçecek başka bir eylem de işlevlidir, tıpkı aynı yapıda kurgulanmış "Christliche Schuhe [Hıristiyan Ayakkabısı]" (s. 29) şiirinde olduğu gibi: ölmüş ayakkabıcının yaşamı ayakkabı yapmaya indirgenmiş, ve rahat ayakkabılarla anımsanmakta (iz bırakmış)dır.

2. Kısa metinlerin derin yapısında göze çarpan bir diğer yapısal özellik de koşullu dilek kipiyle doldurulabilirliktir (bkz. Ayrıca Zafer göstergesinin sorgulandığı "Sonuç" şiiri: Yüzeysel yapı: "Her zaferde/ Okulumuz tatil edilirdi./ Çok zafer kazandık./ Onun için biz/ az şey öğrendik" [s. 9]; Derin yapı: Eğer çok zafer kazanmasaydık, dersler tatil edilmez, biz çok şey öğrenirdik!). O halde koşullu önermelerle metnin iç dinamiği düzenlenmiştir.

3. Wiemer şiirinin iç dinamiklerinden biri de, "Yazmak" şiirindeki ölüm-sürgün karşıtlığının kanıtlandığı hem yüzeysel hem de derin yapıya yansıyan ileri ve geriye dönük göndermelerdir. Bu da onun diğer yapıtlarında da gördüğümüz bir yapısal özellik (bkz. Örn. "Ayakkabı" şiiri: "Senin gibileri ne çok eskittim./ Yollar/ daha kısaldı./ Gideceğim yolu düşünerek./ bekliyorum senden/ daha büyük dayanırlık.;" s. 29)

4. Wiemer, daha çizgisel bir anlatım düzenini tercih ettiği şiirlerinde, yukarıdaki ögelere ayrıca, bireysel ve toplumsal eylemleri, söylem boyutunda bir yandan bağımsız geliştirirken, diğer yandan bakışımı etkileşimi eklemektedir. Böylece birey, topluma nedensellik kuralınca bağlıdır ve bu da şiire yazınsallık kazandıran yapısal bir öğedir (bkz. Ayrıca "Asker Düğmesi": "Düğme bağlı bir üniformaya./ Üniforma bağlı bir insana./ İnsan bağlı bir yaşama./ Yaşam bağlı bir saç teline.;" s. 7)

5. „Yaşam bağlı bir saç teline“ metaforik tümcesi, Wiemer'in şiirsel bulduğu bir diğer yaşam gerçeğini dile getiriyor: ölüm çelişkisi. İnsanın ölüme karşı, iz bırakmak için direndiği „Yazmak“ şiirinde olduğu gibi, *Wortwechsel* yapıtında, ölümlle başlayan (bkz. S. 21 „Anläßlich eines Todes [Bir Ölüm Münasebetiyle]“; s. 29 „Christliche Schuhe [Hıritiyan Ayakkabısı]“) ya da biten (bkz. S. 6 „Varianten [Çeşitlemeler]“; s. 7 „Der Augenblick [O an]“; s. 8 „Zeitsätze [Tarih Cümleleri]“; s. 10 „Schreibstunde [Yazı Dersi]“; s. 11 „Alter Lehrer [Yaşlı Öğretmen]“; s. 20 „Anfrage [Sıyga]“; s. 24 „Wortwechsel [Sözdeyişmece]“; s. 26 „Nachrichten aus Bethlehem [Beytüllahim'den Haberler]“; s. „Personalien [Kimlik Bilgileri]“) şiirler çoğunluktadır. Bu yapıya uymayan diğer ürünlerde ise kesinlikle önemli bir gösterge olarak yerini alır ölüm.

6. Özgeçmiş şiirlerinin son olarak yer vereceğimiz diğer bir ögesi de, nedenselliğin tamamen çözülememesi dolayısıyla, göstergelerin iç içe şifreler gibi yeni anlamlandırmalara açık ve tamamen tüketilemeyecek biçimde dizilmiş olmasıdır. Bunda gündelik dilin dizimsel/dizisel ilişkilerinin kırılarak, kanıksanan bir şeyin başka bir gözle algılatılması rol oynuyor. Zaten Wiemer, yazımızın sonuna alacağımız şiirin (s. 32) söylemini özetleyen son dizesinin dile getirdiği gibi, okura kanıksadıklarını yeniden duyumsatmayı ve sorularla baş başa bırakmayı amaçlar.

Sonuç

Wiemer şiirleri, *Wortwechsel* (Söz Değişimi) yapıtında, bütünlüklü bir yapı üzerine kurulmuştur. Bu yapının dizgesi „özgeçmiş“tir. Özgeçmiş ise bir üst kurum olan dil dizgesinde, doğum, eylem ve ölümlü biten bir alt dizgedir. Wiemer bu dizgenin dinamik, yani derin yapıda doldurulması gereken boşluklar içeren *eylem* ve *ölüm* öğelerini şiirinde yüzeysel yapıya belirli göstergelerle taşıyor; dilin dizimsel ve dizisel ilişkileri bağlamında *eylem* ögesi bu dizgenin en çok değişime yetenekli bölümünü gösterir. Dizimsel olarak, öznesi ve nesnesi ile yüzeysel yapıda sonsuz sayıda değişiklik içerebilir bu öge. Eylemin işlevine bağlı olarak, Wiemer'i ilgilendiren ikinci önemli öge *ölüm*, kendi içinde, insanın varoluşuna ters mantığı ve kaçınılmaz gerçekliği bakımından direnilmesi gereken yönüyle dinamik bir göstergedir; özgeçmişin bitimine neden olduğundan aşılması gerekir. İçi doldurulması gereken belirsizlik alanı olarak, ölümün anlamlandırılması ise ancak öznenin eylemiyle olanaklıdır. Bu eylem işlevli olmalıdır. Öznenin amacı doğrultusunda, *iz bırakmaya, kalıcı olmaya* yönelik düşünülen *işlev*, eylemin, ölümden sonraki eylemsizlik durumunda da etkisini sürdürmesi demektir. Wiemer, işlevi belirli bir eyleme (yazıya) indirger, ama bu dizisel ilişkide diğer eylemlere açıktır. Özne, içinde yaşadığı toplumdaki bağımsız değildir. Yüzeysel yapıdaki bu bağımlılık onun eyleminin işlevliliği açısından da geçerlidir. Bireyin sürekliliğini, yani ölümü aşmasını sağlayan „iz“in işlevi, ancak toplum sürekliliğine katkısı oranında olanaklıdır. Bu işlevin gerçekleşmemesi kadar gerçekleşmesi kadar şiirin nesnesi olabilir. Bu durumda derin yapıda ulaşılan koşullu önermelerle özne sorgulanabilir. Dizimsel ilişkide, dil dizgesinde bulunan öğeler değiştikçe, söz değişir; yapıta adını veren şiirde olduğu gibi, „bir söz diğerini verir“. Özne-eylem-nesne değişiminin hep yenilenmesi, aynı işlevi gerçekleştirmek için gerekli ön koşuldur ve „sözlerin değişimindeki söz“ (s. 24) budur. Bir özgeçmiş dizgesi içine „pasaport“la giren özne, „istasyondan istasyona (...) emredilen hedefe“ (s. 31) ilerler.

Kimlik bilgileri

Adı? Herhalde babamdan kaldı bana.
Gömülmüş yatıyor şimdi toplu mezarda.
Ataları? Demirci, öğretmen, orgcu,
bahriyeli, köylü, küfürbaz, duacı.
Doğum tarihi? Zamanında Kayzer Wilhelm'in,
istemeyerek, zoru ve şaplağıyla ebenin.
Doğum yeri? Orman, çimen, yanında makinelerin.
Ülke? Bölünmüş, iki efendiye hizmet için.
Boy? Her birimize biçilenden fazla değil.
Gözler? Çok gördü. Çok unuttu zahir.
Saç rengi? Kahverengi, hafif açılısın alnı.
Yaşadıklarım, saçlarımı ağarttı.
Dini? Tanrının sevgili kullarından değil,
bilakis ayak takımına dahil.
Bir kadın ve üç çocuk. Askerliğini yapmış.
Kitap yazmış. Torunları okutmuş, bakmış.
Şimdiki ikâmeti? Küçük. Yoldan uzak değil pek.
Gelecek ikâmeti? Daha küçük. Tam ölçülerine denk.
Özellikleri? İsyân. Tebessüm. Tereddüt.
Bilanço? Yaşadı. Ne kaldı? Sorular. (s. 32)

Kaynakça

Carl Heinz Kurz: **Dichterporträts**. Adolf Georg Bartel, Wilhelm Fredemann, Rudolf Otto Wiemer. Verlag Das Viergespann, Frankfurt a. M. 1974, s. 37-51.

Göktürk, Akşit: "Roman Ingarden'da Yazılı Sanat Yapıtı Kavramı ile Okurun İşlevi". **Dilbilim II**, 1977, İstanbul.

Wiemer, Rudolf Otto **Wortwechsel**, Berlin 1973 = Wolfgang Fietkau Verlag, Schritte Nr.25.

Wiemer, O.: "Şiirler", Çev. Ali Osman Öztürk, **Cumhuriyet Kitap**, Sayı: 371, 27 Mart 1997, s. 14-15.

Moran, Berna: **Edebiyat Kuramları ve Eleştiri**, Genişletilmiş 6. Baskı, İstanbul 1988 = Cem Yayınevi

Birkiye, Atilla (Haz.): **Yapısalcılığın Eleştirisine Doğru**, İstanbul 1984 = Varlık Yayınları: 102, Bilgi Dizisi: 6.

Kaya, Ünal: "Philotas' Üzerine Yapısalcı Bir İnceleme". **Gündoğan Edebiyat**, Sayı: 9, 1994, s. 37-41.

Sayın, Şara: "Yazınbilim ve Alımlama Estetiği". **Gündoğan Edebiyat**, Sayı: 10, 1994, s. 111-123.

Yüksel, Ayşegül: "Yapısalcı Yazın Eleştirisi". **Gündoğan Edebiyat**, Sayı: 9, 1994, s. 95-103.

Schreiben

Thomas, der Holzfäller,
er starb neunzehnhundert,
konnte nicht schreiben.
Er schrieb keine Briefe,
schrieb keine Gedichte,
schrieb keinen Lebenslauf.
Er schrieb mit der Axt
seine Spur in die Wälder.
Erst heute
wächst zögernd sie zu.

Yazmak

Oduncu Thomas,
öldü bin dokuz yüzde,
yazması yoktu.
Hiç mektup yazmadı,
hiç şiir yazmadı,
hiç özgeçmiş yazmadı.
Baltayla yazdı
izini ormanların içine.
Daha yeni
ihtiyatla sürgün veriyor.

Varianten

Schlagen
eine Variante von
liebhaben

lügen
eine Variante von
gestehen

vergessen
eine Variante von
verewigen

totschweigen
eine Variante von
schreien

schießen
eine Variante von
näherkommen

vergasen
eine Variante von
sichtbar machen

Çeşitlemeler

dövmek

bir çeşitlemesi

sevmenin

yalan

bir çeşitlemesi

itirafın

unutmak

bir çeşitlemesi

ebedileştirmenin

ölümüne susmak

bir çeşitlemesi

bağırmanın

vurmak

bir çeşitlemesi

yakınlaşmanın

gazla boğmak

bir çeşitlemesi

görünür kılmanın

Soldatenknopf

Der Knopf hing an einer Uniform.
Die Uniform hing an einem Menschen.
Der Mensch hing an einem Leben.
Des Leben hing an einem Haar.

Asker düğmesi

Düğme bağlı bir üniformaya.
Üniforma bağlı bir insana.
İnsan bağlı bir yaşama.
Yaşam bağlı bir saç teline.

Der Augenblick

Der Augenblick, früh gegen
sechs, Oktober achtzehn, bei
Somme Py, als mein Vater
die amerikanischen Tanks
heranrollen hörte und,
hinter dem MG sich aufrichtend,
den Eisensplitter, der ihn zerfetzte,
mit starren Wimpern empfang
der Augenblick ist
noch nicht vorüber.

O an

O an, sabah saat altıya
doğru, Ekim on sekiz,
Somme-Py'da, babam
Amerikan tanklarını
yaklaşırken duyduğunda ve,
MG'nin arkasında dođrulup,
Onu parçalayan şarapnel parçasını
donakalmış bakışlarla yediğinde
o an
henüz geçmedi.

Zeitsätze

Als wir sechs waren, hatten wir
Masern.

Als wir vierzehn waren, hatten wir
Krieg.

Als wir zwanzig waren, hatten wir
Liebeskummer.

Als wir dreißig waren, hatten wir
Kinder.

Als wir deriunddreißig waren, hatten wir
Adolf.

Als wir vierzig waren, hatten wir
Feindeinflüge.

Als wir fünfundvierzig waren, hatten wir
Schutt.

Als wir achtundvierzig waren, hatten wir
Kopfgeld.

Als wir fünfzig waren, hatten wir
Oberwasser.

Als wir neunundfünfzig waren, hatten wir
Wohlstand.

Als wir sechzig waren, hatten wir
Gallensteine.

Als wir siebzig waren, hatten wir
Gelebt.

Tarih cümleleri

Altınsındayken, çıkardık
kızamık.
On dördüneyken, içindeydik
savaşın.
Yirmisindeyken, tattık
aşk acısını.
Otuzundayken, oldu
çocuklarımız.
Otuz üçüneyken, başımızdaydı
Adolf.
Kırkıdayken, tepemizdeydi
alçak uçuşlar.
Kırk beşindeyken, her yanımız
harabe.
Kırk sekizde ödedik/ kafa parası.
Ellisindeyken, yine
üstün.
Elli dokuzundayken, içindeydik
refahın.
Altmışındayken, vardı
böbrek taşımız.
Yetmişindeyken, gerideydi
yaşam.

Folge

Bei jedem Sieg
hatten wir schulfrei.
Wir siegten viel.
Deshalb wir
wenig gelemt.

Sonuç

Her zaferde
Okulumuz tatil edilirdi.
Çok zafer kazandık.
Onun için biz
az şey öğrendik.

Alter Lehrer

Die Falte in deiner Strin
galt dem Einmaleins.
Der Glanz in den Augen:
Schiller und seinem Gedicht.
Das eckige Kinn: Preußen.
Die Knorpelnase: dem Ohmschen Gesetz.
Der schmale, zahnlose Mund:
Den zehn Geboten.
Das Lächeln, das Seufzen zuletzt:
Dem nicht erlernbaren Buchstaben X.

Yaşlı öğretmen

Alnındaki çizgi
Bir kere birin izi.
Gözlerindeki ışık:
Schiller ve şiirinin.
Köşeli çene: Prusya'nın.
Kıkırdaklı burun: Ohm Kanunu'nun.
İnce, dişsiz ağız:
On Emir'in
Gülümseme, iç çekiş nihayet:
Öğrenilemez harf X'in.

Schreibstunde

Es schreiben die Kinder der Welt,
schreiben auf lammweißes Papier:
FRIEDEN. Sie schreiben und schreiben.

Sie schreiben den ersten Buchstaben,
da werden Parolen befolgt.
Sie schreiben den zweiten Buchstaben,
da werden Fahnen aufgehängt.
Sie schreiben den dritten Buchstaben,
da werden Schlagzeilen gedruckt.
Sie schreiben den vierten Buchstaben,
da werden Gewehre entschert.
Sie schreiben den fünften Buchstaben,
da werden Panzer in Marsch gesetzt.
Sie schreiben den sechsten Buchstaben,
da werden Bomber auf die Startbahn gerollt.

Sie schreiben und schreiben.
Sie schreiben den siebenten Buchstaben, den letzten,
sie schreiben ihn nicht,
da schreit die Sirene.

Yazı dersi

Yazıyorlar dünya çocukları,
yazıyorlar kuzu-beyazı kağıda:
BARIŞ. Yazıyorlar da yazıyorlar.

İlk harfi yazıyorlar,
parolalar takip ediliyor.
İkinci harfi yazıyorlar,
Bayraklar çekiliyor.
Üçüncü harfi yazıyorlar,
Manşetler atılıyor.
Dördüncü harfi yazıyorlar,
Tüfeklerin horozu kalkıyor.
Beşinci harfi yazıyorlar,
Panzerler yola çıkıyor.
Altıncı harfi yazıyorlar,
Bombardıman uçakları start alıyor.

Yazıyorlar da yazıyorlar.
Yedinci harfi yazıyorlar, son harfi,
Onu yazmıyorlar,
O an siren çalıyor.

Salz

Salz, sagt man, wird aus
Tränen gewonnen,
abgepreßt den Einsamen,
den unglücklich Liebenden,
dem betrogenen Freund,
den Kindern im Dunkeln.
dem Mann auf der Folter.
Der Mutter des Erschossenen.

Salz, sagt man, wird aus
Tränen gewonnen,
im Gras der Gräber.
In Hurenhäusern,
in Gefängnissen,
beim Abschied im
Schatten hinter der Haustür.
In der kalkweißen
Kammer der Kranken.

Nie versiegende,
ohne sichtbare Kosten
gewonnene Tränen.
Deshalb, sagt man, ist Salz
so billig.

Tuz

Tuz, deniyor, çıkarılmış
göz yaşlarından,
sıkılmış yalnızlardan,
mutsuz aşıklardan,
ihanete uğramış dostlardan,
kuytulardaki çocuklardan,
işkencedeki adamdan,
şehit anasından.

Tuz, deniyor, çıkarılmış
göz yaşlarından,
mezar otlarındaki,
genelevlerdeki,
hapislerdeki,
vedalardaki
gölgesinde kapı ardının,
kireç beyazı
odasında hastaların.

Hiç kesilmeyen,
görünmez pahalarla
çıkarılan göz yaşları.
Bu yüzden, deniyor, tuz
bu kadar ucuz.

Steckbrief

Dieser mit seidenweichem Haar,
der seiner Mutter Liebling war,
der jahrlang saß auf ihrem Schoß,
der sang und wuchs und wurde groß,
der willig durch die Schule lief,
ein Mädchen liebte, bei ihr schlief,
vier Kinder hatte, Amt und Pflicht,
Rechnungsführer beim Kreisgericht,
Kassierer im Gesangverein,
wohlegeachtet bei groß und klein.
Soldat geworden, Feldwebel geworden,
mit EK I und anderen Orden,
dreimal verwundet, doch unversehrt
zu Frau und Kindern heimgekehrt,
wieder tätig beim Kreisgericht,
mit rundem, rotbäckigem Biedergesicht
emsig singend in seinem Vereine,
mittelgroß, Kennzeichen keine
dieser hat mit Vorbedacht
dreiundert Menschen umgebracht,
vor achtundzwanzig Jahren geschahn
im Arbeitslager zwohundertzehn,
nunmehr seit einer Woche flüchtig,
jeder Hinweis ist wichtig,
der den Unmenschen aufspürt
und zu seiner Verhaftung führt,
auf Wunsch vertraulich, neunzehnter Mai,
dein Freund und Helfer: Kriminalpolizei.

Gıyabî tutuklama kararı

İpek gibi yumuşacık saçlı, bu adam,
annesinin bir tanesi, hiç kıyamam,
yıllarca kucaklarda büyümüş,
şarkı söylemiş kalkmış yürümüş,
severek okula gitmiş okumuş
sevmiş de sevdiğiyle uyumuş,
dört çocuklu, iş ve meslek sahibi,
bölge mahkemesinde muhasebeci,
Halk müziği derneğinde kasiyer,
büyük-küçük herkesçe saygı değer,
asker olmuş, hem de gedikli üşçavuş,
Metal Haç I ve başka madalyalar kazanmış,
üç kez yaralanmış, ama sapa sağlam,
dönmüş eşine, çocuklarına bit tamam,
geçmiş işinin başına ol mahkemede,
tonton, yanakları al al yüzünde,
gayretli şarkı söyler derneğinde,
orta boylu, nişanı yok bir yerinde,
işte bu adam taammüden
üç yüz cana kıymış tereddüt etmeden,
yirmi sekiz yıl önce olmuş bu iş
çalışma kampı iki yüz on'da imiş,
şimdi bir haftadır kayıp, ne demeli,
en küçük bir ipucu bile önemli,
bu canavarı yakalamak gerek,
ait olduğu hapse tıkmak gerek,
tarih gösteriyor on dokuz mayısı,
dostun ve ortağın: cinayet masası

Wort des Angeklagten

Hier müßte stehn, welcher mich zeugte,
er hatte von Kain und Abel gehört.
Meine Mutter müßte hier stehn, sie wußte,
daß Hutab, daß fromme Masche nicht ausreicht.
Der Vater des Vaters müßte hier stehn und
Dessen Vater, sie waren jähzornige Leute.
Und Onkel Franz, der den Strick nahm. Und Tante
Loni, der ich Schenke besorgte.
Und Hempel, der Lehrer, der mich ungerecht schlug.
Und Schulz, der mich nicht schlug. Und Hauptmann von
Trott, der sagte: Kapiert, Befehl ist Befehl.
Der Stabsarzt: Ausrotten. Der Pfarrer: Gott mit uns.
Ich bin der letzte, mich heißen die Hunde.
Einmal muß Schluß sein. Der Vater soll nicht
Sich umdrehn im Grab, und nicht dessen Vater.
Ich stehe für alle. Ich nehme das Urteil an.

Davalının sözü

Burada durmalıydı, beni kazanan kişi,
Habil ile Kabil'i duymuştu.
Annem burada durmalıydı, biliyordu,
şapka çıkarıp, diz bükmenin yetmiceni,
Babamın babası burda durmalıydı, hatta
onun da babası, canı burnundaydı hepsi.
Ve Franz Amca, ipi alan. Ve halam
Loni, bardan kendisine içki aldığım.
Ve Hempel öğretmen, beni haksız döğen.
Ve Schulz, hiç döğmeyen. Ve Yüzbaşı von
Trott bağıırır: Anladın mı? Emir emirdir.
Hekim yüzbaşı: Yakın! Rahip: Tanrı bizimle.
En sondayım, beni köpekler ısıırıyor.
Bir yerde bitmeli. babam asla
dönememeli mezarda, ve dahi babası da.
Ben hepsini temsilen. Hükmü giyiyorum.

Gute Nachrichten

Die Zeitungen rufen gute Nachrichten aus.
Der Unterhändler weigert sich, den Krieg zu erklären.
Nicht krümmt sich der Finger am Abzug des Gewehrs.
Die zornige Hand findet das Messer nicht.
Zu explodieren verlernen die Bomben.
Die Generale haben sich zum Golfspielen entschlossen.
Das verleumderische Wort bleibt hinter die Lippen gepreßt.
Diktatoren öffnen die Straflager.
Andersdenkende werden geachtet.
Die Rasse ist nichts als ein Unterschied in der Farbe der Haut.
In den Folterkammern wird gebacken.
Galgen und Henkerbeil ziehen sich zurück ins Museum.
Gespräche über den Frieden haben Aussicht auf Erfolg.
Die Grenzen werden geöffnet.
Man läßt den Gegner zu Wort kommen.
Man schließt Kompromisse.
Man lächelt über sich.
Man fängt an.

İyi haberler

Gazeteler iyi haberler veriyor.
Komisyoncu, savaş açmaya direnmiyor.
Basmıyor parmak silahın tetiğine.
Öfkeli el bıçağa uzanmıyor.
Patlamayı unutmuş bombalar.
Generaller golf oynamayı planlıyor.
Kışkırtıcı söz dil altında hapsedilmiş.
Diktatörler açıyor kapıları, hapishaneleri.
Başka türlü düşünenler saygı görüyor.
İrk desen ten rengi farkından başka bir şey değil.
İşkence odalarında ekmek pişiyor.
Darağacı, satır taşıyor gerisin geri müzeye.
Barış görüşmeleri başarı vaat ediyor.
Sınırlar açılıyor.
Rakibe de veriliyor söz hakkı.
Uzlaşma sağlanıyor.
Gülebiliyor insan kendine.
Başlanıyor bir şeye.

Lamento eines Rentners

Gott, was habe ich heute, Mittwoch, den zwölften, getan, nicht mal die Fingernägel geschnitten, Briefmarken hab ich sortiert, den Nachbar belauscht, der mit dem Elektriker schwatzte, die Zeitung gelesen, USA gegen sowjetischen Vorschlag, Selbstmord im Auswärtigen Amt, bei Nebel Haltesignal überfahren, Kegeln ist Volkssport, im Streit hat ein Türke den zehn Jahre jüngeren Landsmann erstochen, Bakterien und Viren vom Mond, Viermächte Gespräche blockiert, nanu, der lebt ja noch, und der ist gestorben, hab ihn doch gestern im Garten gesehen, dann aufs Klo, dann gefrühstückt, dann über Köter krakehlt, die alles vollsaun, über den Ölgestank und über das Langhaargesindel, dann vorgehabt, einen Brief zu schreiben, nicht geschrieben den Brief, nicht die Fingernägel geschnitten, nicht Schuhe gewichst, nicht Kohlen aus dem Keller geholt, man müßte ihn aufräumen. Sieht aus wie bei den Zigeunern, dann zu Mittag Gegessen, schon wieder Kartoffeln und Quark, dann eine Stunde aufs Ohr, Spaziergang, Geld abgehoben, Schaufenster, Blaulicht, Unfall an der Ecke Dreikönigsallee, geschieht denen recht, was Rasen die Burschen, beim Überholen natürlich, Blut auf dem Asphalt und rasch ein paar Schaufeln Sand, dann Kaffee getrunken, schmeckt nicht, kein Kalk im Wasser, dann beinah das Schrankschloß geölt, aber nee, geht auch so, und Kopfschmerzen, verdammt, die Spalttabletten, wo sind sie, muß man denn alles stundenlang suchen, dann Bücher von links ins Bücherbrett rechts geschoben, nur so, nicht gelesen, nein, nein, nicht die Fingernägel geschnitten, nicht geschrieben den Brief, den Brief an die Zeitung, wär noch schöner, wo die den Bolzplatz direkt unterm Schlafzimmerfenster, wenn unsereinem mal ist, und von der Polente läßt keiner sich blicken, die kriegen ihr

Bir emeklinin feryadı

Tanrım, ben bugün, bu çarşamba, ayın
On ikisi, ne yaptım, el tırnaklarımı dahi
kesmedim, koleksiyon için pulları ayırdım, o
komşuya kulak kabarttım, elektrikçiyle
gevezelik eden, gazete okudum, ABD karşı
imış Sovyet teklifine, dışişlerinde intihar et-
miş biri, siste dur işareti ihlâl edilmiş,
bowling halk sporu, kavga esnasında bir Türk
kendinden on yaş küçük hemşerisini bıçaklamış,
aydan gelen bakteri ve virüsler, dört büyüklerin
görüşmeleri kesilmiş, hayret, adam yaşıyor daha,
buysa ölmüş, onu daha dün bahçede
görmüştüm, sonra klozete, sonra kahvaltıya,
sonra bastım küfrü yayılmış köpek pisliğine,
yağ kokusuna ve saçları salkım saçak gürûha,
sonra karar verdim bir mektup yazmaya, ama
yazmadım mektubu, el tırnaklarımı da
kesmedim, ayakkabı boyamadım, kömür
almadım bodrumdan, çeki düzen vermeli oraya,
çingene işi gibi görünüyor, sonra ögle üzeri
atıştırdım, yine patates ve süzme yoğurt, sonra
bir saat ense, yürüyüş, para çekme,
vitrin, neon ışık, köşede kaza
Dreikönigsallee, oh olsun, ne biçim
fırılıyorlar öyle, sollarken tabi,
kan yayılmış asfalta, hemen bir kaç kürek
kum, sonra kahve içtim, tatsızdı, kireç-
siz su, sonra nerdeyse dolabın kilidini
yağlayacaktım, ama boş ver, kalsın, baş ağrısı,
kahretsin, ikiye bölünen haplar, neredeler, illâ
saatlerce aramak mı lâzım, sonra kitaplarsoldan kitap rafına
Sağa dayanmış, işte
öylesine, okunmamış, hayır hayır, el tırnak-
larımı kesmedim, yazmadım mektubu, o
mektubu gazeteye, daha güzel olurdu,
montaj atölyesinin tam altında yatak odası pen-
ceresinin, canımız sıkıldığında, ve hiç kimse
aynasızlara görünmez, onlar alırlar

Geld, der kleine Mann, der bezahlt's ja, dem
Knöpft man es ab, doch die Großen, wo bringen sie's
hin, in die Schweiz, wohin sonst, da müßte man mal
mit eisernem Besen, die Schuhe putzen, wozu, sind doch
morgen gleich wieder dreckig, Scheißwetter, der
Regen könnte auch aufhörn, um fünf ist's dunkel, man
Hockt, man schielt aus dem Fenster, dann gibt's drei
Schnitten, ein Bier und Fernseh'n, Pantoffeln, erstes
Programm, die Hochzeit des Jahres, ein Platz für
Tiere, zaubernde Jeannie, Spiel ohne Grenzen,
Nachrichten, Wetter, Gehirnforschung heute. Was
bin ich? möchte bloß wissen, weshalb ich dauernd, ich
gähne dauernd, wie'n Hund, und wer hat das Blatt, das
Blatt vom Kalender so verbringe ich, Gott, deinen
Tag, und er kömmt nicht wieder, sagt, der es wissen
muß, der liebe, der alte, der vielzitierte Poet.

Parayı, küçük adam, parayı veren hani, ondan sızdırılır para, ya büyükler, onlar nereye taşırlar İsviçre'ye, nereye olacak, orada bilhassa demir süpürgeyle, ayakkabı fırçalamalı, niye ki, yarın yine pislenmeyecek mi, boktan bir hava, yağmur denebilir de, daha beşte hava kararıyor, herkes tünemiş, pencerelerden gözlüyor, sonra üç dilim ekmek, bira ve televizyon, terlikler, ilk program, yılın düğünü, hayvanlar için bir sığınak, büyüleyici Jeannie, sınırsız oyun, haberler, hava durumu, günümüz beyin araştırmaları, neyim ben? bilmek isterim yani, niye ben devamlı, ben esniyorum devamlı, bir köpek gibi, kim yaprağı, o takvim yaprağını - böyle geçiriyorum, Tanrım, Senin gününü, ve bir daha gelmez artık, der, bilmesi gereken o sevgili, yaşlı, çok alıntılanan şair.

Hör dir das an

Hör dir das an, Gott, ich will heute mit dem Auto unterwegs sein, morgen schließ ich den Kaufvertrag ab, das neue Haus wird in zehn Monaten stehn, dann ziehen wir ein, machen das dritte Kind, schicken das erste zur Schule, das Geschäft wird vergrößert. den Kompagnon schmeiße ich raus, kaufe das restliche Aktienpaket, übernehme den Vorsitz in der Waschmittelgesellschaft, wechsele die Freundin, der Bungalow im Tessin ist fällig, die Gören springen mir von der Tasche, die Frau hat eine Operation, ich bin Generaldirektor, vielleicht Prostata, gut, wird repariert, man ist sechzig, Konzern gesund, rapide wächst das Grundkapital, glänzende Aussichten für die nächsten zehn Jahre, was sag ich, für zwanzig hör dir das an. Gott, und komme mir nicht dazwischen.

Beni iyi dinle

Beni iyi dinle, Tanrım, bugün ben arabayla yola çıkmış olmak istiyorum, yarın satış sözleşmesini imzalıyorum, yeni ev on ay zarfında dikilecek, derken taşınacağız, yapacağız üçüncü çocuğu da, göndereceğiz ilkini okula, işyerini büyüteceğiz, bizim ortağı kapı dışarı edeceğim, satın alacağım diğer hisseleri, üstleneceğim idaresini deterjan sanayinin, kız arkadaşımı değiştireceğim, Tessin'deki bungalov dökülüyor, veletler uçuyorlar evden, masrafları eksiliyor, hanım bir ameliyat geçirdi, ben genel müdürüm belki de prostatlı, olsun, halledilir, yaş altmış, sınaî birlik sağlıklı, çabuk büyüyor ana sermaye, parlak bir istikbâl gelecek on yıl için, ne onu, yirmi yıl için beni iyi dinle, Tanrım, ve işime burnunu sokma.

Weigerung des Briefträgers

Nein, ich weigere mich, Gott, deine Briefe
Auszutragen, sie kommen oft an die falsche
Adresse, du irrst dich, dieser Bursche, dem ich
den Höchstgewinn brachte ins Haus, hat ihn niemals
verdient, er wird ihn vertrinken, und warum hast du
die Witwe bestraft, das zwanzigjährige Warten, mit
der Nachricht: Suchanzeige erfolglos, dafür schrieb
Der Metzger: ich komme er kam und erschlug
die Frau mit dem Bolzen, das sind deine
Renommierstücke, Gott, davon lebt die
Neugier des Zustellbezirks, doch ich, dein
Briefträger, trage nicht weniger schwer an der
Last der Lappalien, ich spüre den nadelspitzen
Spott im Kuvert, die Schärfe der Antwort, den
verweigerten Gruß an die Tochter, nein, ich
will ihn nicht tragen, deinen schlecht
gestempelten Willen, die Drucksachen für den
Papierkorb, die Geldgeschenke an solche, die
satt sind, die Zahlungsbefehle für Raten
käufer, die Drohung mit dem Gericht, die
lügnerischen Wahlparolen, Wurfsendungen,
Angebote, acht Tage zur Ansicht, Sexfotos, bei
Nichtgefallen zurück, Lotterie, schon morgen
können Sie glücklicher Besitzer des Luxus
modells, des Häuschens am Stadtrand sein, was hilft
da schon der Wunsch zum Geburtstag, die fromme
Floskel, die Karte: Alles gutgegangen, wenn du sie
dreifach mit Unrat aufwiegst, nein, ich will
dein Austräger, Gott, nicht mehr sein, komm
selber, wenn du es wagst, wirf deine Post in den
Schlitz und mach dich davon, eh sie öffnen, sonst,

Postacının direniŖi

Hayır, karşı çıkıyorum, Tanrım, senin mektuplarını taşımaya, çoğunlukla gittikleri yer yanlış adresler, yanılıyorsun, yüksek ikramiyeyi evine getirdiğim bu delikanlı, onu hiç bir zaman hak etmedi, onu içkiye verecek, ya niçin sen o dul kadını cezalandırdın, yirmi yıl bekleyiŖten sonra, arama sonuçsuz haberiyle, buna Ŗöyle yazıyorduk kasap: geliyorum geldi ve dövdü kadını sopayla, bunlar senin kabadayılıkların, Tanrım, bununla yaşıyor merakı tebligat bölgesinin, fakat ben, senin postacın, daha az değil yüküm ıvır zıvırın ağırlığından, hissederim iğneli alayı zarfından, yanıtın keskinliğini, Ŗu öz kıza esirgenen selamı, hayır, ben bunu taşımak istemiyorum, senin kötü damgalanmıŖ iradeni, matbu gönderileri çöp sepetine gidecek, öyle karnı toklara verilen para hediyelerini, ödeme emirlerini taksitle alıcıya, mahkeme tehdidini, o yalancı seçim vaatlerini, reklam broŖürlerini, kampanyalar, sekiz gün süreli, porno resimler, beğenilmezse geri gönderilen cinsten, lotarya hemen yarın mutlu sahibi olabilirsiniz lüks-modellerin, minik bir evin Ŗehir kenarında, ne iŖe yararkî artık doğum günü dileği, dinî temenni, kart: Her Ŗey iyi gitti, sen bunları üç misli pislikle tartarsan, hayır, ben senin taşıyıcın, Tanrım, olmak istemiyorum artık, kendin gel, cesaretin varsa, mektubunu kendin at kapı deliğinden ve hemen kaç, kapı açılmadan, yoksa

fällst du in ihre Hände, sie werden dich
schmähn an der Haustür, dich schleppen hinaus
vor die Stadt und, wie sie allen Briefträgern
vor mir getan, dich schlagen, dich anspein, dich
höhnern, dich krönen, dich keuzigen, Gott.

ellerine düşersen, sana hakaret edeceklerdir
kapı önünde, sürükleyip dışarı
şehir dışına ve, benden önceki tüm postacılara
yaptıkları gibi, seni dövecekler, tükürecekler, seni
hicvedecek, taçlandırarak, çarmıha gerecekler, Tanrım.

Anfrage

Wo sind sie geblieben, Gott, die du gehüllt
in Harmoniumklang, umgürtet mit Kränzen,
bei Sprühregen, Hitze, bei welkendem Laub,
im Schneegestöber, jedenfalls kalt, mit
blasser Nase, die Zähne gebleckt, im
Papierhemd geschickt hast in abgezirkelte
Gräber wo sind sie?

Sıyga

Nerde kaldılar, Tanrım, sarıp sarmalayıp
armonyum ezgilere, kuşatıp çelenklerle,
çise altında, sıcakta, yaprak dökümünde,
kar fırtınasında, her halükârda soğuk, ve
solgun beniz, sıkılmış dişlerle, kağıttan
gömlekler içinde gönderdiklerin
ölçülü biçili mezarlar içine neredeler?

Anläßlich eines Todes

In Karlsruhe läuft, wie du weißt, Gott, eine Straßenbahn seit achtzehnhundertsiebzig ohne Unfall, diese bestieg am ersten März, bestieg genau den Waggon, den du ausgesucht hattest, Gott, der Musikstudent G.B., du kennest ihn, er kam öfter ins Haus, heiter, begabt, Bild eines Menschen, liebenswert machtest du ihn, und pünktlich bestieg er die Bahn, die dann aus unerklärlichen Gründen, doch du kennst sie, nehme ich an, entgleiste und den Studenten, dem du als einzigem Fahrgast abzuspringen befahlist, in der Sekunde genau, als der Anhänger kippte, erschlug samt seiner Geige, ihn, keinen andern, du weißt es, doch was sag ich der Mutter, die das Bündel schwarzgeränderter Karten nach Ursachen abklopft, soll ich sagen, du hättest das eingefädelt, genau nach Plan, soll ich sagen, daß alles Sinn hat, verborgenen Sinn meinetwegen, oder, was meinst du, ich sage schwarzgerändert das Wort, das dich ausschließt, das dich zur Hilfskonstruktion macht, Gott, das Wort, das die Tröster entlarvt, das Wort, das bleibt, wenn du fortgehst, wenn du sagst, du kennstest die Karlsruher Straßenbahn nicht, nicht den Studenten G.B., das einzige, das dich ersetzt, das, falls du tot bist, stehen muß auf dem Grabstein: PECH GEHABT soll ich's sagen, das Wort, dem toten Studenten G.B., soll ich's sagen der Mutter?

Bir ölüm münasebetiyle

Karlsruhe'de, bildiğin gibi Tanrım, çalışıyor bir tramvay bin sekiz yüz yetmişten beri kazasız belasız, bu bindirdi martın ilk günü, bindirdi tam da senin seçtiğin bir vagona, Tanrım, müzik öğrencisi G.B., onu tanıyorsun, gelirdi evine, neşeli, yetenekli, güzel bir insan örneği, sevimli kılmıştın onu, ve dakik bindi o tramvaya, sonra açıklanamayan nedenlerle, ama sana malûmdur, sanıyorum, raydan çıkıp, senin yegane yolcu olarak atlamayı emrettiğin bu öğrenciyi, tam o saniye, vagonun devrilmesiyle öldüren, kemanıyla birlikte, onu, başkasını değil, bunu biliyorsun, peki, ben ne diyeyim annesine, bir deste siyah kenarlı kartlarla sebebi araştıran kâğıt açan anneye, bu işi senin çevirdiğini mi söyleyeyim, tam planladığın gibi, ki her şeyin bir hikmeti, gizli manası meselâ, var mı diyeyim, ya da ne dersin, siyah kenarlı, seni dışlayan, seni yardım mekanizması yapan sözü mü, Tanrım, teselliciyi ele veren sözü mü, hani sen gidince kalan, dersin ki, sen Karlsruhe tramvayını tanıımıyorsun, keza öğrenci G.B.'yi de, senin yerini dolduracak tek söz, yani, sen ölüysen, yazılacak olan mezar taşına: ŞANSI YOKTU mu diyeyim, bu sözü mü, ölen öğrenci G.B.'ye, bunu mu diyeyim annesine?

Großes Dankgebet

Ich danke dir, Schwein, das ich gehabt, toi toi toi, dreimal
auf
Holz geklopft, wem soll ich sonst danken,
für den Zufall, Schwein, den Planetenaspekt, für die
günstige Kon-
stellation, dreimal auf Holz geklopft, von
Uranus,
Jupiter, Venus im Aszendenten meiner
Geburtszeit,
für die Haut, die niveagetönte, die reingewaschene, kaum
allergische
Haut, ohne Körpergeruch und nicht, toi toi toi,
gesprenkelt vom Grind asiatischer Narben,
für das Lachen in meinem Hals, weil ich, Schwein gehabt,
der Quer
schnittgelähmete nicht bin, kein Mann aus
Kambodscha,
kein sibirischer Sträfling, kein Nigger in
Kapstad,
nicht erschossen als Geisel in Guatemala oder in
Bankok,
für diesen mit Rumpsteak gefüllten Bauch, für das
Rotkraut, die
Pilze, die Preiselbeeren, den Wein, den ich
jährlich
und bis auf weiteres, dreimal auf Holz geklopft,
am Glöckliberg, Gräflich Hohensteinscher
Besitz,
zu bestellen gedenke,
für den Rülpsen, der, Schwein gehabt, nicht kommt aus
Magengeschwüren,
nicht mal, toi toi toi, aus verengter Speiseröhre
und nicht aus rachitischen Zähnen,

Büyük şükran duası

Teşekkür ederim sana, sahip olduğum Talih, tü tü tü, üç kere tahtaya vurayım, kime teşekkür edeyim yoksa, tesadüf için, Talih, yıldızların konumu, uygun yerleşimi için, üç kez tahtaya vurayım, Uranüs'ün, Jüpiter'in, Venüs'ün, doğum anındaki konumları için, tenim için, niveayla renklenmiş, temizlenmiş, hiç alerjik olmayan tenim için, kokusuz ve, tü tü tü, Asya türü yara izlerinin kabuklarıyla lekelenmemiş, boğazımdaki gülücük için, çünkü, Talihim var ki, yamuk yumuk özürlü değilim, Kamboçyalı bir yurttaş, Sibiryada da bir cezalı, Kapstadt'ta bir zenci değilim, Guatemala'da ya da Bangkok'ta rehine olarak öldürülmediğim için, bifeyle doymuş karnım için, kırmızı lahana, mantar, kırmızı yaban mersini, her yıl ve olabildiğince, üç kez tahtaya vurayım, Glöckliberg'den, Gräflich Hohenstein Malikanesi'nden sipariş vermeyi düşündüğüm şarap için, geçirme için, ama, Talihim var ki, mide ülserinden gelmiyor, keza, tü tü tü, daralmış yemek borusundan ve raşitik dişlerden de değil,

Für die Frau, für ihren Halbtags-Job, für den Stolz der
     Familie, die
     reizenden Kinder, von denen keins, toi toi toi, unter
     den Bus kam, auch keins mongoloid ist oder
     tuberkulös
     Und keins legasthenisch,
 für das Bett, toi toi toi, kein Krankenhausbett, dort liegt der
     Nachbar, Herr Strunz, denn die Leberzirrhose
     ging,
     Schwein gehabet, genau ein Haus weiter,
 für den unbescholtenen Namen, in keiner Gerichtsakte,
     dreimal auf
     Holz geklopft, registriert, wo doch dieser und
     jener,
     selbst Hochrenommierte, was liest man nicht alles,
 für das Auto, den Urlaub, die Ansichtskarten, den Flug, toi
     toi toi,
     nach Mallorca, für die Kur in Gastein, für
     Dubrovnik,
     für Isola Bella, für das Bier, die Pantoffeln, das
     Frensehn, den Illustriertenroman, für den Flirt in
     der Düne von Kampen,
 für unsre Regierung, Schwein gehabt, toi toi toi, für alle
     beamteten
     Ordnungshüter, für Sitte und Anstand, für Lohn,
     Divi-   dende, für den Hang zur Natur, den
     Schrebergartenverein
     und, dreimal auf Holz geklopft, für das
     Wohlwollen
     der lokalen Behörde,
 für den Trost, wenn ich alt bin, die Rente, für das
     Sparkassenkonto,
     die Unfall-, die Lebens-, die Sterbe-, die Feuer-,
     die Hausrat-, die Glas-, die Haft-, die
     Unwetterschä- denversicherung,

Karım için, yarım günlük işi, aile gururu için, pırıl pırıl
çocuklar için, ki, tü tü tü, hiç biri otobüs altında
kalmadı, hiç biri mongoloid ya da tüberküloz ve
hiç biri legastenik değil,
yatak için, ki, tü tü tü, hastane yatağı değil, orada bizim
komşu yatıyor, Bay Strunz, çünkü akciğer
sirozu, Talihim var ki, tam bir ev öteden ilerliyor,
lekelenmemiş adım için, hiç bir mahkeme dosyasında, üç
kez tahtaya vurayım, geçmez, ki şu bu, hatta
büyük adamlar bile karşına çıkar, neler
okumuyoruz ki,
araba, tatil, kartpostallar, uçak yolculuğu için, tü tü tü,
Mallorca'ya, Gastein'deki kür için, Dubrovnik
için, Isola Bella için, bira, terlikler, televizyon,
resimli romanlar için, Kampen kumulundaki
flört için,
hükümetimiz için, Talihim var ki, tü tü tü, tüm görevli
düzen koruyucuları için, ahlâk ve erdem için,
ücret ve temettü hissesi için, doğaya bağlılık,
küçük bostan derneği ve üç kez tahtaya vurayım,
yerel makamların teveccühü için,
teselli, yaşlanırsam, emeklilik için, tasarruf hesabı, kaza,
yaşam, ölüm, yangın, ev eşyası, cam, malî, doğal
afet sigortası için,

für den großartigen Stand der Wissenschaft, dreimal auf
 Holz geklopft,
 für den Triumph der Computer, die Mondfahrt,
 die bio-
 logische Forschung, die Pille, die Spritzen, die Rheu-
 Matabletten, für die Rettung, toi toi toi, von Krieg
 und Atommüll, von Giftgas, überhaupt, für
 Planung und
 Fortschritt,

für unsere Kirche, die, dreimal auf Holz geklopft, die
 Orgeln instand
 hält, den Turm, die Glocken, die Klingelbeutel,
 die austeilt Brot am Altar un Brot für die Welt,
 die singet
 und lobet und die, toi toi toi, am Sarg der
 erdrosselten Kinder, an meinem Sarg auch, das
 Wort hat.

Ich danke, nun ja, ich danke für den Verkehrsunfall, für den
 Tod auf
 der B98, ich danke, weil ich, der ich Schwein
 gehabt,
 auf der B23, toi toi toi, mit dem Schrecken
 davonkam,

ich danke dir, nicht für die Hungersnot, nein, doch daß sie,
 wenn
 schon, grassiert, toi toi toi, in achttausend Kilo-
 meter Entfernung,

ich danke dir, alles in allem, daß ich, dreimal auf Holz
 geklopft,
 daß ich ein Igel nicht bin auf der nächtlichen
 Straße oder ein Rebhuhn, eine Katze, ein
 ausweglos
 In den Scheinwerferstrahl gebanntes Kaninchen,

bilimin muazzam düzeyi için, üç kez tahtaya vurayım,
bilgisayarın zaferi, ay yolculuğu, biyolojik
araştırma, doğum kontrol hapi, hormon,
romatizma hapları için, kurtuluş için, tü tü tü,
savaştan ve nükleer atıklardan, zehirli gazdan,
velhasıl, planlama ve ilerleme için,

kilisemiz için, o ki, üç kez tahtaya vurayım, orgu her an
kullanıma hazır tutar, kuleyi, çanları, sadaka
kesesini, ayrıca ekmek dağıtır mihrabın önünde
ve dünyada, ilâhi söyler ve övgüler düzer ve tü tü
tü, boğulmuş çocukların tabutu başında, benim
tabutumun da. söz hakkı onundur,

teşekkür ederim, öyle ya, teşekkürler trafik kazası için,
B98 karayolu üzerindeki ölüm için, teşekkür
ederim, çünkü, Talihim vardı, ki B23 karayolu
üzerinde, tü tü tü, sadece şokla sıyırdım,

teşekkür ederim sana, açlık tehlikesi için değil, hayır,
bilakis, eğer gerekiyorsa, tü tü tü, sekiz bin
kilometre uzaklıkta hüküm sürdüğü için,

teşekkür ederim sana, hülâsa-i kelim, ki ben, üç kez
tahtaya vurayım, ki ben bir kirpi değilim gece
yolda ya da bir keklik, bir kedi, çaresiz uzun
farların ışığında kalakalmış bir tavşan,

Ich danke zum Schluß dir gewiß doch, für mein
Blumengeschäft, für
Weihnachten, Ostern, Pfingsten, für Muttertag,
für
Fronleichnam, für Heldengedenken, für
Allerseelen,
für Totensonntag, für jedes Steinmal, für jedes
Grab,
toi toi toi, das reichlich mit Kränzen, mit Bändern
geschmückt ist,
ich danke dir, Schwein, das ich gehabt, das ich wieder und
wieder
gehabt, ich danke dir, toi toi toi, dreimal auf Holz
Geklopft, wem soll ich sonst, soll ich sonst
danken?

teşekkür ederim nihayet sana, muhakkak ki, çiçekçi
dükkanım için, Noel, paskalya, pantkot yortusu,
anneler günü, esas Katolik yortusu, kahramanları
anma günü, ölümler günü için, her bir anıt için, tü tü
tü, bol bol çelenklerle, kurdelelerle süslenmiş her
mezar için,

teşekkür ederim sana, Talih, ki yaver gittin, yine gittin hep
gittin, tü tü tü, üç kez tahtaya vurayım, başka
kime, başka kime teşekkür etmeliyim?

Wortwechsel

Wie das Wild
auf schmalere Pfad
im Scheinwerferlicht
über die Fahrbahn wechselt,
folg ich, erschreckt
durch die neue Vermessung,
unsicher, leichtsinnig fast
deinem Anruf.

Ein Wort gibt das andre,
sie wechseln ihre Bedeutung
und werden selber
wie Wechsel gewechselt.

Doch du, unerkennbar
jenseits des tödlichen
Scheinwerfer-Messers
auf dem zerschnittenen Pfad
Bist du, der bleibt
im Wechsel der Worte
das Wort?

Söz deyişmece

Bir vahşi hayvan, hani
ince patika üzerinde
farların aydınlığında
yolunu deęiştirir ya, onun gibi
geliyorum, korkarak
yeni harita üzerinde
işkilli, havai biraz
senin çağırına.

Bir söz diğerini veriyor,
değiştiriyorlar anlamlarını
ve bizatihi
değişim gibi değiştiriliyorlar.

Fakat sen, tanınmaz halde
ölümcül far aydınlığı
bıçağının öte yakasında
parçalanmış, patika üzerinde
meçhul beni beklerken,
sen misin, kalan
sözlerin değişimindeki
söz?

Dich loben im Abfall

Gott, der du sprichst in vielerlei Sprachen,
lehre mich dein Esperanto.
Der du einlädst, deine Vorstellungen zu besuchen,
verschaffe mir eine Platzkarte.
Der du die Zeitungen vollschreibst täglich,
verrate mir dein Alphabet.
Der du immer neue Anschläge ersinnst,
mache mich zu deiner Plakatwand.
Der du schreien läßt deine Leuchtreklamen,
laß mich aufmerken im Dunkel.
Der du fliehst aus den Kirchen,
stärke meine Hartnäckigkeit, dich einzuholen.
Der du dich hinter Masken versteckst,
laß mich deinen Karneval nicht verachten.
Der du ankommst auf den Bahnsteigen,
zeige mir deinen Fahrplan.
Der du dich zählen läßt il Portemonnaie,
korrigiere meine Berechnungen.
Der du wohnst in Motoren und Auspuffgasen,
steh an der Kreuzung, sei Ampel und Stoppschild.
Der du dich aufhältst an den Grenzen,
bringe meinen Paß in Ordnung.
Der du den Dschungel bevorzugst,
instruiere mich, deinen Guerillero.
Der du lachst hinter den Fernsehschirmen,
mache lächerlich meine Melancholie.
Bewege mein Zwerchfell, dich einzuatmen.
Der du die Müllkübel durchwühlst, Gott,
verschließe meinen Mund nicht, dich zu
loben im Abfall.

Seni övmek çöpte

Tanrım, sen ki konuşursun bir çok dili,
öğret bana kendi Esperantonu.
Sen ki davet edersin, gösterilerini görmek için,
bana bir bilet ayır.
Sen ki gazeteleri doldurursun her gün,
sırrını ver bana alfabenin.
Sen ki hep yeni afişler düşünürsün,
beni yapıştırma duvarın yap.
Sen ki neon reklamlarını bağırtırsın,
beni karanlıkta celbedici kıl.
Sen ki kiliselerden kaçarsın,
güçlendir inadımı. sana yetişeyim.
Sen ki maskeler ardına saklanırsın,
bırak beni karnavalını küçümsemeyeyim.
Sen ki inersin peronlarda,
göster bana hareket planını.
Sen ki cüzdanlarda geçer akçesin,
düzelt benim hesaplarımı.
Sen ki yaşarsın motorlarda ve eksoz gazlarında,
dur kavşakta, lâmba ve dur işareti ol.
Sen ki durmaktasın sınırlarda,
düzelt benim pasaportumu.
Sen ki balta girmemiş ormanı seçersin,
bilgilendir beni, partizanını.
Sen ki gülersin televizyon camı ardında,
gülünç kıl benim karasevdamı.
Harekete geçir diyaframımı, seni soluyayım.
Sen ki çöp kovaşında eşinerek gidersin, Tanrım,
kapatma benim ağzımı, ki seni
çöpte öveyim.

Nachrichten aus Bethlehem

Gestern übernachtete ich in Bethlehem. Als ich den Wirt fragte: Wo ist der Stall? Sagte er: Abgebrannt. Wo Ochs und Esel? Geschlachtet. Maria un Joseph? Vergast.

Die Weisen, bevor sie eintraten, zweifelten. Sie versteckten Gold, Weihrauch, Myrrhe unter den Mänteln und sagten: Hier nicht.

Der Mörder, der in Handschellen den Hirten begegnete, auf dem Weg zum Falgen, hörte reden vom Engel, vom Stern, vom Kind. Er sagte: Verdammt. Kein Wort von Begnadigung.

Die Krippe wurde oft von Reportern fotografiert. Man fand sie großartig hart, bemängelte jedoch, daß sie, vom S'roh abgesehen, leer sei.

Beytullahim'den haberler

Dün geceyi Beytullahim'de geçirdim. Sakiye Ahır nerde? diye sorunca, Yandı kül oldu. dedi. Ya öküz ve eşek? Boğazlandı. Meryem ile Yusuf? Gazla boğuldu.

Bilginler, içeri girmeden, şüphelendiler. Sakladılar altını, tütsüyü, hacı yağın altına paltolarının ve dediler: Burada değil. Katil, elleri kelepçeli Çobana rast geldi, yolu üzerinde darağacının, sesini duydu meleğin, yıldızın, çocuğun. Dedi ki: Kahretsin. Tek söz etme bağışlanmadan.

Yemliğin fotoğrafını çaktı gazeteciler. Olağanüstü sert bulundu, ama kusur mu yok, saman bir yana, boşmuş.

Melekler o zamanlar her köşede görülmüşler, özellikle körlerce.

Engel sollen damals an allen Ecken
gesehn worden sein, besonders von
Blinden.

Die Lokalpresse schrieb von der
Friedenskonferenz, von der Ankunft
dreier Minister, vom hellen Stern des
Explorer, vom überraschenden Anstieg der
Börsenkurse, vom zukünftigen Heil durch
Raketen, von den Hirten und ihrem
Tariflohn, von der Geburt eines
Unehelichen Kindes.

Die Revolte im Gefängnis wurde
niedergeschlagen. Die Aufrührer,
peinlich befragt, erklärten, sie
hätten die vom Engel verkündete Amnestie
wörtlich genommen.

Man probt die Sirenen. Man rechnet
mit einem neuen Überfall der
Himmlichen Heerscharen.

Die Kinderschlächter sind endlich
vor Gericht gestellt. Sie gaben an,
auf allerhöchsten Befehl
gehandelt zu haben.

Antrag: man höre den
Allerhöchsten.

Einer der Hirten kam nicht zur Krippe.
Er wollte die Schafe nicht allein lassen.
Als die andern heimkehrten, glaubte er
nichts, er hatte den Wolf abgewehrt.

Yerel basın yazıyordu,
barış konferansını, gelişini
üç bakanın, parlayan yıldızını
Uzay mekiğinin, şaşırtıcı çıkışını
borsa fiyatlarının, istikbaldeki hayrını
roketlerin, çobanları ve onların
gündelik ücretini, doğuşunu bir
gayri meşru çocuğun.

Hapishanedeki ayaklanma
bastırıldı. Elebaşları,
işkence zoruna, açıkladılar ki,
meleğin müjdelediği affı
ciddiye almışlar.

Sirenler deneniyor. Bekleniyor
yeni bir baskını
göksel ordu birliklerinin.

Çocuk katilleri nihayet
mahkemeye çıkarıldı. Güya,
Emir en büyük yerden gelmiş,
ona uymuşlar.
Gereği: Dinlenilsin
en büyük amir.

Çobanlardan biri yemliğe gelmedi.
O, koyunları yalnız bırakmak istemedi.
Diğerleri eve dönünce, inanmadı hiç
bir şeye, o, kurtları kovalamıştı.

Die Zählung geht weiter. Längst
sind die Mörder gezählt, die
Planer, die Ausführer, die Mitläufer,
keiner gezählt, der sagt: ich bin schuld.

Als Krieg kam, wurden drei Hirten
Soldat. Sie gedachten des Engels und
sagten: Friede auf Erden.
Der erste verlor ein Bein.
Der zweite bekam das Ritterkreuz.
Der dritte wurde am Pfahl
erschossen.

Sayım devam ediyor. Çoktandır
katiller sayıldı,
emri verenler, tetikçiler, işbirlikçiler,
sayılmadı, suçluyum diyen hiç kimse.

Savaş çıkınca, üç çoban
askere alındı. Meleği anımsadılar ve
dediler ki: Dünyada barış.
Birincisi kaybetti bacağı.
İkincisi aldı bir şövalye nişanı.
Üçüncüsü dayandı bir kazığa
kurşunlandı.

Was zu tun bleibt

Das Blau des Himmels ist nicht
Verfügbar. Die Zirruschrift nicht
entziffert. Der Schrei der Geschlagenen
ist nicht verstummt.

Im Lexikon fehlt das All-
Tägliche. Das Wort nach dem
Jähzorn. Und für den Wandel der Macht
die Vokabel.

Zu lernen ist noch die Sprache des
Klippfischs. Die Hieroglyphe des
Spulwurms im Sand. Das Alphabet, das dunkle,
der Analphabeten.

Zu singen die Strophe, die
Letzte, jenseits des Zweifels. Das
Aufstehn im Grab. Das Kyrieleis der
utopischen Hoffnung.

Zu rühmen, was ohne Ruhm ist. Zu
heilen das Unheilbare. Zu zählen
unzählige Ängste. Zu suchen das
Ende der Flucht.

Die Formel für Hiersein, für Glück, wer
rechnet sie aus? Wer weiß, was man
dem großen WARUM der Kassiopeia
antwortet?

Das Buch der Vogelfußspuren, wann
wird es geöffnet? Wer löscht die
Hitze im Blut? Wer sagt, was Liebe ist,
ohne Verdacht?

Yapılacak iş

Gökyüzünün mavisi ele
geçirilemez. Kargacık burgacık yazı
çözülemedi. Dövülenlerin feryadı
dinmedi.

Lûgat yazmaz günde-
liği. Ardındaki sözcük
öfkenin. Ve iktidarın değişimi için
sözcükler.

Öğrenilecek daha dili
kurutulmuş morina balığının. Hiyeroglifi
kumdaki barsak solucanının. Alfabeti, kör küttük,
cahillerin.

Söylenecek şarkısı, en
sonuncusu, şüphenin ötesinde.
Mezarda dirilme. Amentüsü
ütopik ümidin.

Övülecek, övücü olmayan. Sağaltı-
lacak tedavisi mümkün olmayan. Sayılacak
sayılamaz korkular. Aranacak
kaçışın sonu.

Burada olmanın tılsımı, mutluluğun, kim
tutar hesabını? Kim bilir, Kassiope'nin o
büyük NEDEN sorusuna verilecek
cevabı?

Kuşların ayak izleri kitabı, ne zaman
açılacak? Kim söndürecek
kandaki ateşi? Kim bilecek, aşk nedir,
şüpheye düşmeden?

Christliche Schuhe

Nicht weit von mir wohnte ein Schuster, der,
weil er ein Kirchgänger war, im Ruf stand,
christliche Schuhe zu machen. Er starb.
Nun betrachte ich mitunter zweifelnd die
Stiefel aus seiner Werkstatt, die letzten,
die ich von ihm besitze, (sie sind schon
aus der Fassung, die Sohlen dünn, die
Absätze schief) - doch täglich zieh ich sie an,
des verblichenen Meister gedenkend: Gott
ja, man läuft darin so verdammt bequem.

Hıristiyan ayakkabısı

Benden çok uzakta oturmayan bir ayakkabıcı, ki
kilise müdavimi olmasından ötürü, meşhurdur
Hıristiyan ayakkabılar yapmasıyla. Öldü.
Şimdi bakarım ara sıra şüphe dolu,
çizmelere O'nun atölyesinden, sonuncusu
O'ndan aldığım çizmelerin, (çoktan
modası geçmiş, tabanları incelmış,
topuğu yamuk) fakat her gün çekerim ayağıma,
sararmış ustasını anımsayarak: Tanrım,
kahrolası, giyince öyle rahat ediyor ki insan.

Schuh

Wieviele deinesgleichen
habe ich überlebt.
Die Wege
sind kürzer geworden.
Den künftigen bedenkend,
traue ich dir
die größere Haltbarkeit zu.

Ayakkabı

Senin gibileri
ne çok eskittim.
Yollar
daha kısaldı.
Gideceğim yolu düşünerek,
bekliyorum senden
daha büyük dayanma gücü.

Im Garten

Meinen Garten, der
klein ist, durchwandernd
mit zwanzig Schritten
vom Schnittlauch zur Rose,
fällt es mir ein: ich
bin nicht
in Kalkutta gewesen.

Bahçede

Küçük olan bahçemi
arşınlarken
yirmi adımla
Laleden güle dek,
aklıma geliyor: ben
hiç bulunmadım ki
Kalküta' da.

Personalien

Der Name? Werde ihn wohl vom Vater haben.
Im Massengrab liegt er begraben.
Die Ahnen? Schmiede, Lehrer, Orgeltreter,
Matrosen, Bauern, Flucher, Beter.
Geboren? Noch in Kaiser Wilhelms Tagen,
ungern, die Amme mußte mich erst schlagen.
Der Ort? Wald, Wiesen, Sägewerksmaschinen.
Das Land? Geteilt, zwiefachen Herrn zu dienen.
Größe? Mehr nicht, als unsereinem zubemessen.
Die Augen? Viel gesehen. Viel vergessen.
Haarfarbe? Braun, leicht aus der Stirn zu streichen.
Was ich erfuhr, das machte sie erbleichen.
Der Glaube? Nicht der liebe Gott der Frommen.
Doch der zu Krethi ist gekommen.
Frau und drei Kinder. Auch Soldat gewesen.
Schrieb Bücher, lehrte Enkel, sie zu lesen.
Jetzige Wohnung? Klein. Nicht fern von Straßen.
Zukünftige? Noch kleiner. Grad nach meinen Maßen.
Kennzeichen? Aufbegehren. Lächeln. Zagen.
Bilanz? Gelebt. Was bleibt? Die Fragen.

Kimlik bilgileri

Adı? Herhalde babamdan kaldı bana.
Gömülmüş yatıyor şimdi toplu mezarda.
Ataları? Demirci, öğretmen, orgcu,
bahriyeli, köylü, küfürbaz, duacı.
Doğum tarihi? Zamanında Kayzer Wilhelm'in,
istemeyerek, zoru ve şaplağıyla ebenin.
Doğum yeri? Orman, çimen, yanında makinelerin.
Ülke? Bölünmüş, iki efendiye hizmet için.
Boy? Her birimize biçilenden fazla değil.
Gözler? Çok gördü. Çok unuttu zahir.
Saç rengi? Kahverengi, hafif açılısın alını.
Yaşadıklarım, saçlarımı ağarttı.
Dini? Tanrının sevgili kullarından değil,
bilakis ayak takımına dahil.
Bir kadın ve üç çocuk. Askerliğini yapmış.
Kitap yazmış. Torunları okutmuş, bakmış.
Şimdiki ikâmeti? Küçük. Yoldan uzak değil pek.
Gelecek ikâmeti? Daha küçük. Tam ölçülerine denk.
Özellikleri? İsyân. Tebessüm. Tereddüt.
Bilanço? Yaşadı. Ne kaldı? Sorular.

Laufpaß

Von Station zu Station
mit dem Laufpaß,
befohlen, die Klamotten
abzugeben, den Koffer
zu packen, zuzuschlagen
die Tür, von Abschied zu
Abschied stolpernd
ins
vorgeschriebene
Ziel.

Pasaport

İstasyondan istasyona
pasaportla
pılı pırtıyı
teslim etme, valizi
toplama, kapıyı
kapatma emri altında
ayakları dolaşarak
vedadan vedaya
doğru
emredilen
hedefe.